

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W EŁKU z wykonania zadań zleconych i własnych gminy za 2021 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku (zwany dalej Ośrodkiem, GOPS), w obszarze pomocy społecznej realizuje zadania własne i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Jest inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pomoc społeczna w myśl wyżej cytowanej ustawy jest instytucją polityki społecznej państwa i włącza się, gdy osoba bądź rodzina nie jest w stanie własnymi siłami przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej.

Rok 2021 z uwagi na stan epidemii spowodowany COVID-19 upłynął pod znakiem dużych zmian w sytuacji społecznej i gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku stanął przed nowym wyzwaniem zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Priorytetem okazało się zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom oraz mieszkańcom a także zachowanie nie tylko ciągłości realizacji dotychczasowych zadań, ale również przyjęcia na siebie nowych zadań, głównie związanych z zapewnieniem pomocy osobom izolowanym, pozostającym w kwarantannie lub opuszczających szpital. Nowe wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się rodzin nowym wirusem SARS-COV-2, powodowały wypracowania innych niż dotychczas form komunikacji, ograniczenia do minimum kontaktów bezpośrednich, wykorzystywania różnych rodzajów komunikatorów.

Pomimo ograniczeń w bezpośrednich kontaktach między ludzkich, wynikających z ogłoszenia stanu epidemii, działania Ośrodka nakierowane na wspieranie mieszkańców naszej gminy, wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

Zgodnie z art. 110 ust 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.), Kierownik składa radzie gminy roczne sprawozdanie z działalności Ośrodka. Ponadto, kierownik prowadzi nadzór merytoryczny i organizację pracy oraz ponosi odpowiedzialność finansową w Ośrodku.

Podstawę gospodarki finansowej Ośrodka stanowi plan finansowy opracowany na każdy rok finansowy.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie oraz jednocześnie spełniającym warunek zamieszkiwania i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo takie przysługuje również cudzoziemcom, jednakże po spełnieniu odrębnych warunków wskazanych w ustawie.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

1. osoby zainteresowanej,
 2. jej przedstawiciela ustawowego,
 3. innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.
- Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

Akta prawne na podstawie których, GOPS realizował szeroki zakres zadań w 2020 r.:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
2. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych;
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
4. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
5. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
6. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych;
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
9. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
10. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
11. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
12. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
14. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
15. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
16. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
17. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych,
18. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
19. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
20. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
21. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
22. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
23. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
24. Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
25. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach;
26. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych;
27. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
28. Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 –2023.
29. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku o sprawozdawczości budżetowej.
30. Szereg innych ustaw i aktów wykonawczych regulujących tematykę pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w 2021 roku realizował zadania z pomocy społecznej poprzez:

- systemowe i kompleksowe udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, której nie są w stanie samodzielnie pokonać;
- podejmowanie zadań zmierzających do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- opracowywanie i realizacja programów osłonowych- kreowanie lokalnej polityki społecznej.

W 2021 roku działalność Ośrodka skoncentrowana była na wspieraniu osób i rodzin w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb oraz umożliwieniu im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także minimalizowaniu zjawiska marginalizacji i wykluczenia. System działań obejmował rozmaite instrumenty pomocy finansowej, jak i niefinansowej z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ośrodek podejmował wiele dodatkowych działań w celu podnoszenia jakości i poszerzenia zakresu usług świadczonych dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy. Inicjował działania o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i przepisów prawa miejscowego, zawartych w Uchwałach Rady Gminy Ełk, wykonywane były zgodnie z potrzebami społeczności gminnej, wyrażonej w składanych wnioskach o pomoc.

Zgodnie z obowiązującą w systemie pomocy społecznej zasadą subsydiarności, pomoc społeczna wkracza dopiero w sytuacji gdy osoba lub rodzina nie ma innych pozostałych możliwości zaspokojenia swoich niezbędnych potrzeb bytowych. Świadczenia z pomocy społecznej mają charakter uzupełniający i winny być przyznawane jedynie gdy uzyskiwane przez osobę świadczenia z innych systemów nadal nie są wystarczające.

W 2021r.do Ośrodka Pomocy wpłynęło 474 wniosków z prośbą o pomoc. Pracownicy socjalni przeprowadzili 981 wywiadów środowiskowych (w tym 138 na rzecz innych jednostek pomocy społecznej i instytucji). Wydano 929 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji odmownych w związku z przekroczonym kryterium dochodowym oraz 12 decyzji podjęto z urzędu.

Dla porównania w 2019 roku do Ośrodka wpłynęło 595 wniosków z prośbą o udzielenie pomocy. Pracownicy socjalni przeprowadzili 1019 wywiadów środowiskowych. Wydano 1036 decyzji administracyjnych, w tym 825 przyznających świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych oraz 5 decyzji odmownych (4 – przekroczenie kryterium dochodowego oraz 1 – brak możliwości przeprowadzenia wywiadu środowiskowego).

W 2021 roku na terenie Gminy Ełk, zgodnie z informacją uzyskaną z bazy Rejestru Mieszkańców, zameldowanych na stałe było 11.380 mieszkańców, w tym 5.602 kobiet i 5.778 mężczyzn.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku na dzień 30 listopada 2021r. na terenie gminy Ełk liczba bezrobotnych wynosiła 781 osoby w tym 422 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 176 osób w tym 103 kobiet. Długotrwale bezrobotni stanowili ponad 48,5% ogólnej liczby zarejestrowanych, zaś osoby do 30 roku życia 29,7 %.

Pomocą społeczną w formie pieniężnej i niepieniężnej objęto łącznie 245 rodziny, w których było 523 osób, z czego 211 rodzinom udzielono pomocy pieniężnej. Porównując z rokiem 2019 - pomocą w formie pieniężnej i niepieniężnej objęto ogółem 311 rodzin, w których było 724 osoby, z czego 258 rodzinom udzielono pomocy pieniężnej.

Tabela 1. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w latach 2019 - 2021.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	Ogółem			2019	2020	2021
	2019	2020	2021			
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	311	267	245	724	584	523
w tym:						
świadczenia pieniężne	258	239	211	551	523	408
świadczenia niepieniężne	117	90	83	407	295	262
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	283	245	245	654	536	523
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	19	8	7	34	20	16

Praca socjalna prowadzona w oparciu o Kontrakt Socjalny	Liczba Kontraktów Socjalnych			Liczba osób objęta Kontraktami Socjalnymi		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
	28	11	16	28	11	14

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

W 2021 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, zaobserwowano spadek zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej o 22 rodziny. Obok zapotrzebowania na pomoc pieniężną udzielana była pomoc w formie niepieniężnej, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej. W 2021 roku w porównaniu do roku 2020, nastąpił wzrost zainteresowania kontraktami socjalnymi.

Powody udzielania pomocy społecznej.

W 2021 roku głównym powodem udzielania pomocy społecznej było bezrobocie. Z tego powodu wsparcia udzielono 155 rodzinom, w których żyje 412 osób. Następną grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowią rodziny, w których występuje niepełnosprawność – 94 rodzin, z tego 148 osób. Kolejną przyczyną było ubóstwo – 113 rodzin, w tym 186 osoby. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek. Wszystkie rodziny objęte były pomocą pracowników socjalnych w formie pracy socjalnej, mającej na celu usamodzielnienie i ograniczenie korzystania ze świadczeń pieniężnych. Rodziny, w których występowała przemoc były objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy przez GOPS w Elku w latach 2019 – 2021.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	122	116	113	208	189	186
bezrobocie	202	166	155	563	454	412
długotrwała lub ciężka choroba	96	73	65	213	132	124
niepełnosprawność	127	103	94	228	177	148
bezzradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	50	53	47	224	225	208
potrzeba ochrony macierzyństwa	6	7	2	33	37	11
alkoholizm	4	2	2	4	2	2
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	4	2	2	4	2
zdarzenie losowe	4	2	3	18	6	7
przemoc w rodzinie	-	1	1	-	1	6
bezdomność	13	11	14	13	11	14

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Z powyższego zestawienia wynika, że w latach 2019 - 2021 najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc było bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała ciężka choroba, a także bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzona, na bieżąco diagnoza problemów społecznych była podstawą dookreślenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Ośrodek gromadził dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców gminy korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analizował zasoby Gminy Elk w sferze socjalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku sporządził zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Ełk za rok 2021 i przekazał do zatwierdzenia przez Radę Gminy Ełk oraz do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. Dokument został opracowany w oparciu o lokalną sytuację społeczną i demograficzną gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w swojej strukturze posiada wyodrębniony Dział Świadczeń Rodziny, Funduszu Alimentacyjnego i Świadczenia Wychowawczego, który zajmuje się realizującą ustaw:

- z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Na podstawie powyższych ustaw ustala prawo do świadczeń i realizuje ich wypłatę.

Zadania zlecone gminie:

Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawcze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

I. Świadczenia rodzinne - rozdział 85502

System świadczeń rodzinnych skierowany jest do rodzin, które nie są w stanie zabezpieczyć potrzeb związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci.

W 2020 roku w gminie Ełk ze świadczeń rodzinnych skorzystało 795 rodzin. Ogółem wydano 969 decyzji administracyjnych, w tym 817 decyzji przyznających świadczenia rodzinne oraz 38 decyzji odmawiających (przekroczenie kryterium dochodowego), a także 12 decyzji żądających zwrotu nienależnie pobranych świadczeń (stwierdzenie przekroczenia kryterium dochodowego). Natomiast w 2021 roku ze świadczeń skorzystało 736 rodzin. Wydano 892 decyzje administracyjne, w tym 707 decyzji przyznających świadczenia rodzinne oraz 78 decyzji odmownych (przekroczenie kryterium dochodowego), a także 13 decyzji żądających zwrotu nienależnie pobranych świadczeń (stwierdzenie przekroczenia kryterium dochodowego). W porównaniu do roku 2020 ze świadczeń rodzinnych skorzystało o 59 rodzin mniej oraz wydano o 77 decyzji administracyjnych mniej.

Świadczenia te zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, obejmują:

1. zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:

- a) urodzenia dziecka,
- b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- c) samotnego wychowywania dziecka,
- d) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- e) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,

- f) rozpoczęcia roku szkolnego,
 - g) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.
2. świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
 3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
 4. świadczenie rodzicielskie.

Ponadto, od 2014 roku zostało wprowadzone świadczenie, którym jest zasiłek dla opiekuna.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Ustawa weszła w życie w dniu 15 maja 2014r. i realizuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt k 27/13).

Zasiłek dla opiekunów przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw z dniem 1 lipca 2013r. Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Z tego świadczenia skorzystało w 2020 roku 3 opiekunów osób niepełnosprawnych, zaś w 2021 roku również 2 opiekunów.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanych świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne w latach 2019 - 2021.

Lp	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłaconych świadczeń w zł.		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego							
1.	Zasiłek rodzinny	10.234	8.860	7.767	890.227	999.033	1.156.365
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	49	53	34	28.068	43.624	45.090
3.	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	96	89	50	19.638	32 957	36.793
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	433	400	389	70.515	71 991	81.087
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	582	522	463	48.688	53.099	61.758
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szk.	1.170	916	756	44.807	49.896	54.804
7.	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania						
7.1	w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której	100	91	58	10.694	8.715	6.026

	znajduje się siedziba szkoły						
7.2	w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła	1.200	1.339	1.283	78.271	87.106	83.063
8.	Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.928	1.874	1.789	175.877	168.983	164.107
Świadczenia opiekuńcze							
9.	Zasiłek pielęgnacyjny	4.193	3.945	3.947	794.545	851.175	851.921
10.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	217	174	101	132.960	106.900	60.247
11.	Świadczenia pielęgnacyjne	473	560	844	746.614	1.015.809	1.390.082
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka							
12.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	78	87	63	78.000	87.000	63.000
Świadczenie rodzicielskie							
13.	Świadczenie rodzicielskie	391	411	350	350.431	363.691	296.605
Zasiłek dla opiekuna							
14.	Zasiłek dla opiekuna	36	31	24	22.320	18.780	14.880
Składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe							
15.	Składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe	522	554	594	170.288	213.415	276.542

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

II. Fundusz alimentacyjny - rozdział 85502

W 2020 roku w gminie Ełk ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 68 rodzin. Ogółem wydano 112 decyzji administracyjnych, w tym 88 decyzji przyznających świadczenie, 2 decyzje odmawiające oraz 2 decyzje żądające zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Natomiast w 2021 roku z tego typu świadczeń skorzystało 60 rodzin. Wydano 83 decyzje administracyjne, w tym 70 decyzji przyznających świadczenie i 2 decyzje żądające zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. W 2021 roku w porównaniu do 2020 roku zmniejszyła się liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego o 8 oraz wydano o 29 decyzji administracyjnych mniej.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Struktura wydatków na fundusz alimentacyjny w latach 2019 - 2021.

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłacanych świadczeń w złotych		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Fundusz alimentacyjny							
1.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1.174	1.183	1.091	447.716	468.277	438.655

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Dłużnicy alimentacyjni

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej łącznie z ustawowymi odsetkami.

Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych wynosiły:

- 228.504,67 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego:
 - przekazane na dochody budżetu państwa: 192.137,46 zł, a w tym ustawowe odsetki za opóźnienie: 137.586,68 zł,
 - przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela: 36.367,21 zł;
- 5.038,43 zł z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych w latach 2005 – 2008.

W 2021 roku wobec 93 dłużników alimentacyjnych podjęto i prowadzono działania zmierzające do zwiększenia ich odpowiedzialności oraz doprowadzenia do skutecznego egzekwowania i realizowania zobowiązań alimentacyjnych, zaś w 2020 roku wobec 105 dłużników. W 2021 roku wydano 2 decyzje o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od wykonania obowiązku alimentacyjnego oraz złożono 2 wnioski o ściganie z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego. Ponadto skierowano 1 wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu, a także sporządzono i przekazano 60 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu dotyczącego nie alimentacji.

W sprawach dłużników alimentacyjnych podejmowano i prowadzono czynności z samymi dłużnikami alimentacyjnymi, a także z komornikami sądowymi, organami właściwymi wierzyciela, organami właściwymi dłużnika, Powiatowym Urzędem Pracy, Prokuraturą Rejonową, Starostwem Powiatowym, Policją, CEPiK i innymi w zależności od zaistniałej sytuacji.

Informacje o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy przekazywane są do Biura Informacji Gospodarczej. Są to:

- Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A.,
- Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
- Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,

- Rejestr Dłużników ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
- Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
- Bisnode Międzynarodowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zostały przekazane informacje o 172 dłużnikach alimentacyjnych.

III. Świadczenie Wychowawcze (Program Rodzina 500+) - rozdział 85501

Od 1 kwietnia 2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku realizuje zadania wynikające z ustawy z 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Program Rodzina 500+.

W ramach Programu wypłacane jest świadczenie wychowawcze, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Wysokość świadczenia wychowawczego wynosi 500 zł m-nie na dziecko w rodzinie.

Od dnia 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje bez względu na osiągnięty dochód przez członków rodziny.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanych świadczeń wychowawczych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Struktura wydatków na świadczenia wychowawcze w latach 2019 - 2021.

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłacanych świadczeń w złotych		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Świadczenie wychowawcze							
1.	Świadczenia wychowawcze	19.884	24.805	25.406	9.896.284	12.290.753	12.623.841

Źródło: Opracowanie własne GOPS

W 2020 roku wypłacono świadczenia wychowawcze na rzecz 2.256 dzieci z 1.280 rodzin, natomiast w 2021 roku wypłacono na rzecz 2.325 dzieci z 1.379 rodzin.

Od 1 lipca 2019r., na podstawie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 26 kwietnia 2019r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, przyznanie przez organ właściwy świadczenia wychowawczego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Organ właściwy przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego. W związku z wprowadzonymi zmianami w 2021 roku wydano 1.405 informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego.

IV. Jednorazowe świadczenie „Za życiem” - rozdział 85502

Od 1 stycznia 2017 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Wsparcie obejmuje m.in.: wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Wysokość świadczenia wynosi 4.000 zł.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanego jednorazowego świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Struktura wydatków na jednorazowe świadczenia „Za życiem” w latach 2019 - 2021.

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłacanych świadczeń w złotych		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”							
1.	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	1	3	1	4.000	12.000	4.000

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

W 2021 roku do Ośrodka wpłynął 1 wniosek z prośbą o udzielenie pomocy. Wydano 1 decyzję administracyjną przyznającą świadczenie.

V. Dodatki energetyczne (zadanie zlecone) – rozdział 85215

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu (osobie, która ma przyznany dodatek mieszkaniowy), o którym mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 roku- Prawo energetyczne. Wysokość dodatku energetycznego dla gospodarstw domowych określa do 30 kwietnia danego roku Minister Klimatu w obwieszczeniu publikowanym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanych dodatków energetycznych.

Tabela 7. Struktura wydatków na dodatek energetyczny w latach 2019 - 2021.

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłacanych świadczeń w złotych		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dodatek energetyczny							
1.	gospodarstwa domowe prowadzone przez osobę samotną	18	36	43	204	399	506

2.	gospodarstwo domowe składające się z 2 do 4 osób	63	115	106	995	1.765	1.719
3.	gospodarstwo domowe składające się z co najmniej 5 osób	23	53	62	436	974	1.207
RAZEM:		104	204	211	1.635	3.138	3.432

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

W 2021 roku ustalono prawo do dodatku energetycznego dla 26 gospodarstw domowych i w związku z tym wydano 40 decyzji przyznających świadczenie. W porównaniu do 2020 roku zwiększyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku energetycznego o 4 oraz wydano o 2 decyzje administracyjne więcej.

Zadania własne gminy (art. 17 ustawy o pomocy społecznej)

Podstawowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Jednym z głównych zadań w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Osoby te, są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych, osobistych problemów.

GOPS w Ełku realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2021 roku udzielił pomocy w formie pracy socjalnej 245 rodzinom, w których żyje łącznie 523 osób. Praca socjalna była ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Jej ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla realizacji egzystencji, godnej człowieka.

Pracownicy socjalni Ośrodka na bieżąco dokonują analizy potrzeb, w celu włączenia społecznego osób długotrwale bezrobotnych.

Zasiłki i pomoc w naturze - rozdział 85214.

GOPS w 2021 roku zasiłki okresowe przyznał i wypłacił 125 rodzinom, na łączną kwotę 303.439 zł, z tego środki z budżetu Wojewody stanowiły kwotę 301.357 zł, zaś środki własne gminy wyniosły 2.082 zł.

W 2021 roku kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej wynosiło na osobę w rodzinie 528 zł netto, zaś na osobę samotną 701 zł netto.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na zasiłki okresowe w latach 2019 – 2021.

Źródła finansowania	2019	2020	2021	Uwagi
Dotacja Wojewody	428.552 zł	335.876 zł	301.357 zł	
Środki własne Gminy	2.928 zł	2.837 zł	2.082 zł	
Ogółem	431.480 zł	338.713 zł	303.439 zł	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Porównując wydatki na pomoc w formie zasiłków okresowych w latach 2019 – 2021, najwięcej środków finansowych na ten cel wydatkowano w 2019 roku.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności z powodu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, czy braku możliwości otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów ubezpieczenia społecznego:

- a) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- b) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby lub rodziny. Minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosi 20 zł miesięcznie. W 2021 roku z tej formy pomocy skorzystało 125 rodzin, w których żyje 285 osób. Ogółem wypłacono 749 świadczeń. Główne powody przyznawania zasiłków okresowych to:

- bezrobocie – 106 rodzin – 684 świadczeń,
- niepełnosprawności – 4 rodzin – 14 świadczeń,
- długotrwała choroba – 7 rodzin – 31 świadczeń.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zasiłek celowy może być przyznany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, koniecznych i niezbędnych drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pokrycie kosztów pogrzebu.

W 2021 r. Ośrodek przyznał pomoc dla 122 rodzin w formie zasiłków celowych, w tym dla 10 rodzin zasiłki specjalne celowe. Ogółem wydatkowano 114.005 zł. Zasiłki celowe

przyznawano m.in. na zakup opału na okres zimowy, zakup leków i odzieży, zakup żywności. Na zasiłki specjalne celowe wypłacono kwotę – 7.870 zł.

W 2021 roku 3 rodzinom udzielano pomocy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pożar) na kwotę- 13.000 zł.

Gmina ma obowiązek zapewnić schronienie, odzież i posiłek osobom tego pozbawionym. Ze środków własnych pokrywane były koszty pobytu 14 naszych mieszkańców w schroniskach i noclegowniach. Na ten cel w 2021 r. wydatkowano 74.077 zł, zaś w 2020 r. kwotę – 58.821 zł. Składają się na nią: koszty noclegu, posiłków, niezbędnej odzieży, obuwia i środków czystości.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

W 2020r. i 2021 roku nie udzielano takich świadczeń ze uwagi na brak potrzeb w tym zakresie

Zasiłki stałe - rozdział 85216

W ramach zadań własnych gminy, Ośrodek przyznawał zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kiedy dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały jest świadczeniem dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Z uwagi na sposób obliczania tego zasiłku jest on świadczeniem wyrównującym dochód osoby uprawnionej do wysokości odpowiedniego kryterium dochodowego.

Ogółem w 2021 r. wydano w zakresie zadań obligacyjnych 74 osobom decyzje przyznające świadczenie w formie zasiłku stałego. Wypłaconych zostało 771 świadczeń. Na zasiłki wydatkowano kwotę – 439.898 zł. W 2020 i 2021 roku środki pieniężne w całości pochodziły z dotacji celowej z budżetu Wojewody.

Tabela 9. Udzielona pomoc w formie zasiłków stałych w latach 2019 - 2021.

Zasiłek stały	2019	2020	2021
Kwota świadczeń	421.836 zł	451.331 zł	439.898 zł
Liczba świadczeń	785	798	771

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Z tabeli nr 9 wynika, że w 2021 r., w porównaniu do 2020 roku zmniejszyła się liczba świadczeń o 27 oraz kwota wydatkowana na ten cel o 11.433 zł.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - rozdział 85228.

Usługi opiekuńcze były świadczone w 22 rodzinach dla 22 osób. Zakres świadczonych usług określony w decyzjach administracyjnych był zgodny z oczekiwaniami podopiecznych. W 2021 roku Ośrodek zatrudniał 2 opiekunki domowe w wymiarze – 1,5 etatu i 7 opiekunek na umowę zlecenie.

W 2021 roku wydatki w tym rozdziale zamknęły się kwotą – 231.120,63zł, zaś w 2020r. – 161.829,56 zł.

Domy pomocy społecznej - rozdział 85202.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, Ośrodek wydawał decyzje o skierowaniu do domów pomocy społecznej i odpłatności za pobyt dla osób w podeszłym wieku. Pracownicy socjalni kompletowali dokumenty niezbędne do uzyskania skierowania i umieszczenia w dps. a także przeprowadzali wywiady środowiskowe dla potrzeb innych ośrodków, dotyczące pensjonariuszy domów pomocy społecznej.

W 2021 roku Gmina Ełk ponosiła wydatki związane z przebywaniem 31 osób w domach pomocy społecznej na terenie powiatu i województwa. Roczny koszt utrzymania pensjonariuszy w tych placówkach wyniósł – 1.014.923 zł. Natomiast w 2020 roku Gmina ponosiła wydatki za 28 mieszkańców przebywających w dps. Roczny koszt ich utrzymania wyniósł – 919.062 zł.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki związane z pobytem mieszkańców gminy Ełk w dps w latach 2019 - 2021.

Pobyt w domu pomocy społecznej	2019	2020	2021
Ilość mieszkańców gminy przebywających w dps	24	28	31
Wydatki za pobyt mieszkańców w dps	744.772 zł	919.062 zł	1.014.923 zł

Źródło: *Dane statystyczne Ośrodka.*

Jak wynika z tabeli nr 10, liczba mieszkańców Gminy Ełk przebywających w domach pomocy społecznej przez dwa lata utrzymuje się na podobnym poziomie. Natomiast w 2021 roku zwiększyła się o 3 osoby, zaś wydatki za ich pobyt w placówkach w porównaniu do roku 2020 wzrosły o 95.861 zł., co podyktowane jest z roku na rok rosnącymi kosztami utrzymania w domach pomocy społecznej.

Usuwanie skutków klęsk żywiołowych - rozdział 85278

W 2021 roku nie udzielano tego typu świadczeń ze względu na brak potrzeb w tym zakresie.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej i świadczenia rodzinne oraz składki na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - rozdział 85213, 85502 i 85513.

Na opłatę składek zdrowotnych w 2021 r. wydatkowano:

- 1) za świadczeniobiorców pobierających zasiłek stały kwotę – 37.455 zł /zadania własne/,
- 2) za osoby realizujące kontrakt socjalny niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu – 5.109 zł /zadanie własne/,
- 3) osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne kwotę –81.680,22,69 zł /zadania zlecone./

Na składki z tytułu ubezpieczenia emerytalno-rentowego wydatkowano kwotę 276.541,51 zł.

Wspieranie rodziny - rozdział 85504

W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku zadania wykonywał w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ełk na lata 2021 – 2023 przyjęty Uchwałą Nr XLII/287/2021 Rady Gminy Ełk z dnia 30 kwietnia 2021 r. Głównym celem programu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin na terenie gminy wiejskiej Ełk.

Projekt „Asystent rodziny” w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2021 nie był realizowany.

Na realizację zadania gmina Ełk wydała w 2020 r. – 498.834 zł, zaś w 2021 r. – 555.185,12 zł. W Ośrodku zatrudnionych było 2 asystentów rodziny.

Tabela 11. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2019 – 2021.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny								
Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach			Ilość dzieci w rodzinach		
2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
21	22	20	86	95	99	50	59	31
Rodziny objęte monitoringiem funkcjonowania rodziny po zakończonej pracy z asystentem rodziny								
2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
20	7	16	79	26	63	40	14	37

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku.

Jak wynika z tabeli nr 11, w 2021 roku wsparcie w postaci asystenta rodziny otrzymało ogółem 21 rodzin, w tym 31 dzieci w tych rodzinach, zaś w 2020 roku wsparcie otrzymało 22 rodzin, w tym 59 dzieci. W 2020 roku dwie rodziny zostały zobowiązane do współpracy z asystentem przez Sąd Rejonowy w Ełku w roku 2021 takich rodzin nie było.

W 2021 r. umieszczono 1 dziecko w pieczy zastępczej. Ogółem w pieczy zastępczej w 2021 roku przebywało 34 dzieci z terenu gminy Ełk. W trakcie roku jedno dziecko wróciło pod bezpośrednią opiekę matki oraz jedno dziecko ukończyło 18 rok życia i opuściło placówkę.

Koszty współfinansowania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych przez Ośrodek w 2020 roku wyniosły- 404.715 zł, zaś w 2021 roku – 438 641,41 zł.

Szczegółowa informacja ze wsparcia rodzin i pieczy zastępczej została przedstawiona Radzie Gminy Ełk w odrębnym sprawozdaniu.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - rozdział 85205.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku widzą nie tylko potrzebę reagowania na sytuacje trudne, związane z przemocą, ale również wyrażają chęć aktywnego działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą. Ich działania koncentrują się na badaniu problemu krzywdzenia rodziny, strategii postępowania z danym przypadkiem, zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, ich rodzin i sprawców. Pragną wykorzystać swoją wiedzę i umiejętności do wspólnego budowania partnerstwa na rzecz przeciwdziałania przemocy w Gminie wiejskiej Ełk, a tym samym dążyć do zwiększenia efektywności działań wszystkich instytucji.

Pracownicy Ośrodka kierują osoby, wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie, realizowanym przez PCPR w Ełku.

W 2021 r. na realizację działań *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* wydatkowano ze środków własnych Gminy Ełk kwotę – 15.278,06 zł. Natomiast w 2020 roku wydatkowano kwotę – 11.066 zł.

Szczegółowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały przedstawione w odrębnym sprawozdaniu za 2021 rok.

Pomoc w zakresie dożywiania - rozdział 85230.

Ośrodek w 2021 roku realizował Program „Posiłek w szkole i w domu”. Pomoc w formie dożywiania udzielana jest głównie dzieciom do 7 r.ż., uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby, bądź rodziny, których dochód nie przekracza odpowiednio 150 % kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Program realizowany był zgodnie z porozumieniem zawartym z Wojewodą Warmińsko – Mazurskim. W 2021 roku na realizację zadania ogółem wydatkowano 110.000 zł, z tego dotacja stanowiła 66.000 zł, zaś środki własne gminy 44.000 zł. Na posiłki przyznane decyzją wydatkowano 45.156,68 zł, natomiast na zasiłki celowe na zakup żywności wydatkowano kwotę 64.843,32 zł. Ponadto, na podstawie decyzji dyrektora szkoły, bez potrzeby przeprowadzania wywiadu środowiskowego z posiłku skorzystało 13 dzieci (nie więcej niż 20%) na łączną kwotę – 2.314 zł (środki własne). Liczba osób objętych programem wyniosła 293.

Ogółem na terenie gminy było 6 punktów żywieniowych. Dożywianie prowadzono w oparciu o stołówki szkolne: w Zespole Szkół w Stradunach, Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Nowej Wsi Ełckiej i Zespole Szkół w Chelchach. Do pozostałych szkół posiłki były dowożone przez dostawcę, który wygrał przetarg na dowóz posiłków do szkół.

Pozostała działalność - rozdział 85195.

Na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.) zadaniem gminy jest ustalenie uprawnienia oraz wystawienie decyzji administracyjnej potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dla świadczeniobiorców, innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe z ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek w 2021 r. dla 15 osób, wydał 15 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Inne zadania własne gminy.

Dodatki mieszkaniowe – rozdział 85215

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje w przypadkach ściśle określonych przez przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Szczegółowe wydatki poniesione przez Ośrodek w zakresie wypłacanego dodatku mieszkaniowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Struktura wydatków na dodatki mieszkaniowe 2019 - 2021.

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń			Kwota wypłacanych świadczeń w złotych		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dodatki mieszkaniowe							
1.	Dodatek mieszkaniowy	455	443	472	91.772	98.916	119.038

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

W 2021 roku 59 gospodarstw domowych korzystało z dodatku mieszkaniowego i w związku z tym wydano 83 decyzje administracyjne w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia. W porównaniu do 2020 roku zwiększyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego o 10 oraz wydano o 6 decyzji administracyjnych więcej.

Mieszkania chronione

Zarządzeniem Nr 118/2015 Wójta Gminy Ełk z dnia 18 maja 2015 r. utworzono jedno mieszkanie chronione w miejscowości Mostoły 11/3. Lokalem dysponował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.

W 2021 roku na podstawie decyzji administracyjnej nie była umieszczona żadna osoba w mieszkaniu chronionym.

Pomoc materialna dla uczniów – rozdział 85415

Wydatki w tym rozdziale to stypendia dla uczniów z terenu gminy Ełk. Wypłacono stypendia na kwotę 77.940 zł z tego: dotacja w kwocie 62.352 zł, środki własne gminy w kwocie-15.588 zł. Stypendium szkolne wypłacono 48 rodzinom na 100 uczniów.

Realizacja programów w zakresie pomocy społecznej

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/288/2017 Rady Gminy Ełk z dnia 27 stycznia 2017 r. planowany jest do realizacji w latach 2017 – 2021. W 2021 roku Ośrodek kontynuował koordynację jego realizacji. Wypracowane kierunki działań podejmowane były zgodnie z harmonogramem realizacji *Programu*. Wzorem lat ubiegłych, zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Ełk, realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach.

W 2021 r. na realizację działań *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* wydatkowano ze środków własnych Gminy Ełk kwotę – 15 278,06 zł.

Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” wdrażano procedury i standardy działania Zespołu Interdyscyplinarnego. Na terenie Gminy Ełk funkcjonują instytucje zapewniające wszechstronną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie. Instytucje i podmioty starały się maksymalnie wspierać osoby i rodziny będące w trudnych sytuacjach życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem osób najsłabszych, w tym dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne i starsze.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

W ramach Gminnego Programu kontynuował działalność, powołany Zarządzeniem Wójta, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Skład Zespołu liczy 32 członków z 18 instytucji.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na Ośrodek obowiązek obsługi administracyjno – technicznej Zespołu.

Tabela 13. Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę NK w latach 2016 – 2021.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	49	46	39	31	38	51

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Analizując powyższą tabelę, najwięcej wszczętych procedur Niebieska Karta było w 2021 roku, natomiast najmniej w 2019r. W 2021r.nastąpił wzrost o 13 NK.

Tabela 14. Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę NK w latach 2019 – 2021 przez poszczególne instytucje.

Instytucja wszczynająca	2019	2020	2021
OPS	3	4	3
PCPR	-	-	-
GKRPA	-	-	-
Policja	28	33	48
Oświata	-	1	-
Ochrona zdrowia	-	-	-

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Z powyższej tabeli wynika, że w 2021 r. zwiększyła się liczba rodzin, w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty. Najwięcej NK założyła Policja.

Zgodnie z zapisami *Gminnego Programu*, Koordynator Programu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku) raz w roku składa Radzie Gminy Ełk odrębne sprawozdanie z realizacji *Gminnego Programu* i działań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Ośrodek kontynuował realizację zadań zawartych w Gminnej Strategii we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Programy polityki zdrowotnej- rozdział 85149

Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców gminy Ełk.

Uchwałą Nr XV/91/2019 z dnia 30 sierpnia 2019r.Rada Gminy Ełk przyjęła do realizacji Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Gminy Ełk.

Od miesiąca lutego 2020r.Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje uchwalony przez Radę Gminy program. Celem programu jest pomoc finansowa adresowana do osób powyżej 65 roku życia oraz emerytów i rencistów ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza, będących mieszkańcami Gminy Ełk, zameldowanymi na pobyt stały.

W roku 2021r. złożono -139 wniosków. Wydano 139 decyzji administracyjnych przyznających świadczenie. Środki własne gminy jakie wydatkowano na ten cel wyniosły

24.069,01 zł. Najwyższa kwota przyznanego świadczenia wyniosła -210,30 zł, zaś najniższa- 64,44 zł.

Realizacja programów i projektów zewnętrznych w 2021 r.

Caritas Diecezji Ełckiej z siedzibą w Ełku w 2021 roku zajmowało się dystrybucją żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2020 i 2021, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem Program jest zapewnienie systematycznej pomocy żywnościowej najbardziej potrzebującym poprzez równomierną dystrybucję artykułów spożywczych. Produkty spożywcze w ramach Podprogramu 2020 i 2021 wydawane były wyłącznie na podstawie skierowań, otrzymanych od pracowników Ośrodka. W 2021r. wydano łącznie 479 skierowań. Skierowania wydawano dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Jednocześnie Caritas Diecezji Ełckiej prowadził działania towarzyszące tzn. organizował i przeprowadził warsztaty mające na celu przekazanie wiedzy na temat różnych możliwości przygotowania potraw z wykorzystaniem otrzymywanych produktów żywnościowych. Osoby korzystające ze wsparcia mogły wziąć udział w warsztatach dotyczących zdrowego żywienia, programach edukacyjnych mających na celu zapoznanie z zasadami zdrowego odżywiania i przeciwdziałania marnowaniu żywności, jak również w warsztatach edukacji ekonomicznej.

W zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Prowadzona była współpraca z Caritas Diecezji Ełckiej w Ełku „Dom Św. Ojca Pio” oraz z „Domem dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar–Markot w Ełku” w zakresie kierowania bezdomnych z terenu gminy do noclegowni i schronisk. W 2021 roku do noclegowni, schronisk i ośrodków wsparcia skierowano łącznie 11 osób bezdomnych. Koszty pobytu w placówce ponosił Ośrodek.

W 2021 roku GOPS nadal włączał się w działania, które wspiera osoby będące w trudnej sytuacji:

- GOPS realizował „Program współpracy Gminy Ełk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami działającymi w zakresie pożytku publicznego na rok 2021” w obszarze polityki społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (wsparcie dla osób potrzebujących; wsparcie dla osób starszych; wsparcie dla osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych; ochrona rodzicielstwa, macierzyństwa i praw dziecka) oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
- Kontynuowano współpracę z Centrum Integracji Społecznej „Alter CIS” w Ełku. Realizowano zadania wynikające z Porozumienia w zakresie kierowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do CIS. W programie Centrum uczestniczyło 9 osób.
- Kontynuowano współpracę z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej w Ełku wymiany informacji, szkoleń oraz partnerstw lokalnych, w ramach ekonomii społecznej. Od 2012r. funkcjonuje zespół ds. ekonomii społecznej powiatu ełckiego. W skład zespołu wchodzi czternaście podmiotów, w tym GOPS w Ełku.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku realizował projekt pn.: *ECO ZIT Gmina Ełk* na podstawie podpisanego w dniu 30.08.2019 r. Aneksu do umowy (Nr: RPWM.11.02.02-28-0001/18-00 ze zm.) realizowanego w ramach Priorytetu: 11 Włączenie społeczne Działanie: 11.2 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym Podziałanie: 11.2.5 Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekt ZIT Ełk w ramach RPO Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020. Celem projektu jest podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej mieszkańców z terenu Gminy Ełk poprzez:
 - realizację indywidualnych ścieżek wsparcia dla uczestników projektu i ich rodzin/ otoczenia, wsparcie psychologa, terapeuty, prawnika, pracownika socjalnego i in. specjalistów w zależności od potrzeb uczestników;
 - animację społeczną - prowadzenie działań przez animatorów w poszczególnych miejscowościach angażujących mieszkańców do podejmowania działań: udział w warsztatach "szytych na miarę", organizację i prowadzenie inicjatyw lokalnych, udział w spotkaniach z animatorem

Uczestnicy projektu: 174 osoby, tym 87 kobiet i 87 mężczyzn, z tego 18 osób niepełnosprawnych (6 kobiet i 12 mężczyzn) – to osoby zagrożone ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego z terenu Gminy wiejskiej Ełk (z wyłączeniem osób i rodzin z obszaru rewitalizacji wskazanego w „Programie Rewitalizacji Ełku na lata 2016-2023”). Projekt zakłada wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych: wykorzystanie modelu "ścieżka pracy animatora społecznego". Osoby świadczące usługi wspierające animację lokalną (animatorzy lokalni, świetliczanki z projektu, itp.):

- a) 5 świetliczanek (Chojniak, Woszczele, Rożyńsk, Regielnica, Lega) świadczących wsparcie w ramach projektu „ECO ZIT Gmina Ełk”;
- b) 5 pracowników socjalnych świadczących wsparcie w 11 miejscowościach w ramach projektu „ECO ZIT Gmina Ełk”.

W 2020 r. na realizację projektu wydatkowano – 208.566,70 zł. natomiast w 2021r.kwotę- 535.324,97 zł.

W związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 w roku 2020 kilkakrotnie zawieszano działania związane z realizacją projektu ECO ZIT Gmina Ełk.

W zakresie współpracy z innymi jednostkami i instytucjami.

Pozafinansowa forma współpracy odnosi się głównie do wzajemnej wymiany informacji o planowanych kierunkach działalności między jednostkami samorządu a innymi jednostkami i instytucjami. Wymiana informacji odbywa się między innymi bezpośrednio na spotkaniach przedstawicieli poszczególnych podmiotów i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Dzięki podejmowanej współpracy mamy sprawny i właściwy przepływ informacji oraz sprawniejszą reakcję, bardziej kompetentnych pracowników, większą znajomość zadań realizowanych przez inne instytucje:

- Współdziałano z jednostkami i instytucjami w ramach konwentu Dyrektorów i Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Ełckiego.
- Kontynuowano współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Olsztynie.

- Kontynuowano współpracę z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.
- Kontynuowano współpracę z Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Ełku w zakresie nadzoru kuratorskiego oraz z Powiatową Komendą Policji w Ełku, w sprawach związanych z przemocą w rodzinie.
- Pracownicy socjalni współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku, w zakresie przekazywania informacji o aktualnych ofertach pracy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informowali zainteresowane osoby o możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego w PUP oraz kierowali na szkolenia organizowane przez PUP. Utrzymywali stały kontakt z biurem pośrednictwa pracy. W Ośrodku oferowano osobom bezrobotnym pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, udzielano poradnictwa z zakresu umiejętności poruszania się po rynku pracy, pomagano w przygotowywaniu dokumentów aplikacyjnych – listów motywacyjnych i życiorysów.
- W ramach współpracy z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Olsztynie dzieci z rodzin o niskich dochodach z terenu gminy wypoczywały w okresie wakacji na koloniach. Pobyt dzieci był bezpłatny. Z tej formy wypoczynku skorzystało 15 dzieci.
- GOPS przeprowadzał wywiady środowiskowe na potrzeby Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku oraz innych ośrodków pomocy społecznej.
- Ośrodek współpracował z Gminą Ełk w zakresie informowania o możliwości podjęcia dobrowolnego leczenia oraz kierowania osób z terenu gminy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku. Dwóch pracowników socjalnych Ośrodka uczestniczyło w pracach Komisji,
- Kontynuowano współpracę pracowników socjalnych z: Urzędem Gminy Ełk, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, świetlicami wiejskimi, szkołami, przedszkolami, Centrum Kultury Gminy Ełk z siedzibą w Stradunach, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Ełku, służbą zdrowia, sądem, prokuraturą, parafiami znajdującymi się na terenie gminy Ełk, Poradnią Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Ełku.

Przez cały 2021 rok dystrybuowano w gminie Ełk plakaty i ulotki informujące o realizacji różnych projektów na terenie gminy, powiatu i województwa. Plakaty i ulotki dostarczane były m. in. do instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, świetlic wiejskich, umieszczane były także na tablicach ogłoszeniowych Ośrodka.

W zakresie pozostałych ustaw oraz wynikające z rozeznaczonych potrzeb.

Ośrodek przygotowywał dokumentację związaną z ogłaszaniem i rozstrzygnięciem otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z tego zakresu, zajmował się sporządzaniem umów i sprawował kontrolę nad realizacją zadań.

W zakresie spraw administracyjnych i kadrowych

Na dzień 31.12.2021 r. GOPS w Ełku zatrudniał na podstawie umowy o pracę 18 osoby na 17,25 etatach, w tym 6 pracowników socjalnych (3 starszych specjalistów pracy socjalnej, 1 specjalista pracy socjalnej, 1 starszy pracownik socjalny i 1 pracownik socjalny) oraz 2 asystentów rodziny.

Niezbędnym elementem dla procesu standaryzacji usług socjalnych i społecznych jest dbałość o rozwój, proces kształcenia i samokształcenia służb pomocowych poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach, konferencjach, zapoznanie się ze specjalistyczną literaturą oraz wymiana doświadczeń. W trosce o jakość świadczonych usług, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku, pracownicy podnosili swoje kwalifikacje, biorąc udział w wielu specjalistycznych szkoleniach.

Kadra uczestniczyła w szkoleniach, seminariach i konferencjach poświęconych pomocy społecznej, przemocy w rodzinie, świadczeniach rodzinnych i pieczy zastępczej, księgowości, płatnika ZUS, sprawom kadrowym, ochrony danych osobowych i innych niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań, wynikających ze statutu Ośrodka.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku, w celu zwiększenia kompetencji oraz skuteczności w działaniach, brali udział w szkoleniach:

SZKOLENIA PRACOWNIKÓW GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W EŁKU W ROKU 2021

Lp.	Tytuł szkolenia	Data szkolenia	Liczba uczestników	Organizator szkolenia
1.	„Kierowanie i ustalanie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej oraz w schronisku dla bezdomnych w 2021r.”	03.02.2021r.	1	KIER Profilaktyka
2.	Zdalne szkolenie dla użytkowników Oprogramowania SRFADS z obsługi usług grupowych ZUS i MEN	08.04.2021r.	3	Sygnity
3	Webinarium dla Beneficjentów realizujących projekty w osi 11 Włączenie społeczne	14.04.2021r.	3	ROPS Olsztyn
4.	Praca metodą streetworkingu	16- 17.03.2021; 23- 24.03.2021	1	Towarzystwo Pomocy im. Św. BRATA ALBERTA
5.	Dodatki mieszkaniowe w ramach OPS	19.05.2021	1	Nowe Horyzonty Wrocław
6.	Domy Pomocy Społecznej – kierowanie- odpłatność- egzekucja	12.05.2021	1	Ośrodek Twórczej Interwencji
7.	Realizacja i rozliczanie projektów w <u>UE</u>	29- 30.06.2021	1	CRPS Szkolenia
8.	Stypendia i zasiłki szkolne na rok szkolny 2021/2022 – zmiana w obliczaniu dochodów rodziny	17.08.2021	1	Kier Profilaktyka
9.	Zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej	30.08.2021	1	Projekt „Akademia Pomocy Społecznej”

10.	Szkolenie z zakresu oprogramowania do obsługi Stypendiów Szkolnych	18.10.2021	1	Sygnity
11.	Rodzinny wywiad środowiskowy po zmianach rozporządzenia – aktualne problemy i nowości po 15 listopada 2021r.	10.11.2021	2	Kier Profilaktyka
12.	Procedura Niebieskiej Karty	27-28.09.2021	7	Centrum Profilaktyki i Reeducacji „Atelier” Kraków
13.	Rodzinny Wywiad Środowiskowy po zmianach Rozporządzenia – aktualne problemy i nowości po 15 listopada 2021r. Kontrakt socjalny jako narzędzie wsparcia i motywowania w procesie zmiany.	10.11.2021	2	Kier Profilaktyka
14.	Procedura postępowania wobec pracownika alimentacyjnego	16.11.2021	1	Ośrodek Twórczej Interwencji
15.	Szkolenie online Podatek dochodowy od osób fizycznych po zmianach (uchwalonych) Polskiego Ładu	22.11.2021	1	Ośrodek Szkoleniowy EDYTOR
16.	Synergia – POMOSTY	18-19.11.2021	3	POMOSTY Olsztyn
17.	„Rozliczanie i realizacja projektów unijnych w systemie SL2014 w Perspektywie Finansowej 2014-2020. 2-dniowe warsztaty praktyczne. Certyfikowane szkolenie online”.	13 – 14.12.2021	1	Centrum Organizacji Szkoleń i Konferencji SEMPER

Na szkolenia pracowników Ośrodek wydatkował- 8.867 zł

Wnioski na dalsze lata realizacji:

- 1.Kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami – głównie ośrodkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, oświatą, prokuraturą, sądem, kuratelą, policją oraz gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 2.Rozwój współpracy o charakterze ponadlokalnym. Szukanie skutecznych, innowacyjnych rozwiązań. Kontynuacja realizacji projektów i gminnych i ponadgminnych programów.
- 3.Utrzymanie na tym samym poziomie standardów związanych z pracą socjalną oraz kontraktu socjalnego w pracy z osobami wymagającymi wsparcia.
- 4.Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się działaniami w obszarze przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie poziomu wiedzy nabytej na szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach, wizytach studyjnych, dobrych praktykach, itp.

Elk, dnia 30 marca 2022r.

Kierownik GOPS ELK
Adam Ostrowski